

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Hlušíkem, Ph.D. ve věci

žalobce: **S. F. H.**
státní příslušnost Irácká republika

zastoupeného advokátem Mgr. Ondřejem Zaorálkem
sídlem kpt. Vajdy 3046/2, 700 30 Ostrava - Zábřeh

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 11. 2021, č. j. OAM-658/ZA-ZA11-K09-2021, ve věci mezinárodní ochrany

takto:

Shodu s prvopisem potvrzuje

I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR, odboru azylové a migrační politiky ze dne 10. 11. 2021, č. j. OAM-658/ZA-ZA11-K09-2021 se **zrušuje** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 12 342 Kč, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám advokáta Mgr. Ondřeje Zaorálka, sídlem Kpt. Vajdy 3046/2, 700 30 Ostrava – Zábřeh.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se podanou žalobou ze dne 15. 12. 2021 domáhal přezkoumání shora uvedeného rozhodnutí žalovaného (dále také jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zastaveno řízení o udělení mezinárodní ochrany na podkladě žádosti žalobce ve smyslu § 25 písm. i) ve spojení s § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).
2. Žalobce považuje napadené rozhodnutí za věcně nesprávné, nezákonné a nedostatečně odůvodněné, tedy nepřezkoumatelné, přičemž správní řízení bylo zatíženo vadami spočívajícími v nedostatecích provedeního dokazování, resp. v nesprávném hodnocení opatřených podkladů.
3. V případě žalobce jsou dány skutečné obavy, že pokud by byl vrácen do státu, jehož je státním občanem, hrozilo by mu skutečné nebezpečí vážné újmy, a to zejména v podobě vážného ohrožení jeho života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí, když jeho páčání i na civilistech vyplývá ze správního spisu. Podle žalobce stále nepříznivá bezpečnostní situace v Iráku plně odůvodňuje rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany. Je zřejmé, že nelze vycházet z dřívějších závěrů žalovaného, že organizace Islámský stát byla poražena.
4. Žalobce tvrdí, že v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany totiž uvádí odlišné argumenty než v žádosti předchozí. Žalobce má obavu z nebezpečí vážné újmy, která vychází mj. ze zjištění ze zpráv Ministerstva zahraničních věcí ČR, Amnesty International, OAMP MV ČR, Human Rights Watch, Freedom House a Vysokého komisaře OSN pro lidská práva, přičemž žalobce tvrdí, že o těchto zjištěních neměl v době původního řízení o předešlé žádosti tušení. Žalobce dále v žalobě obsáhle rekapituloval obsah těchto zpráv. Nadto žalobce uvedl, že požaduje za nezbytné zjištění o bezpečnosti v zemi původu aktualizovat.
5. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout; podle žalovaného žalobce neuvedl žádné nové skutečnosti. Žalovaný přitom posoudil situace ve vlasti žalobce a dospěl k závěru, že v Iráku nedošlo od doby, kdy byla meritorně posuzována předchozí žádost, k žádné změně, která by mohla představovat novou skutečnost svědčící o hrozbě pronásledování či vážné újmy

žalobce. Napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem o azylu a správním řádem, na základě dostatečných a řádným způsobem opatřených podkladů.

Zjištění z obsahu správních spisů

6. Ze správních spisů soud zjistil, že žalobce dne 15. 7. 2015 požádal o udělení mezinárodní ochrany. Uvedl, že jeho život v Iráku je ohrožen, islámští radikálové z hnutí Islámský stát mu v Kirkuku vyhrožovali, že jej zabijí pro jeho kurdský původ. Rozhodnutím žalovaného ze dne 26. 11. 2015 nebyl žalobci azyl podle § 12, § 13, § 14 zákona o azylu udělen, ale byla mu udělena doplňková ochrana podle § 14a zákona o azylu na dobu 24 měsíců.
7. Následně byla žalobci doplňková ochrana prodloužena rozhodnutím žalovaného ze dne 2. 1. 2018 podle § 53a odst. 4 zákona o azylu o 24 měsíců. Poté, na základě žádosti žalobce ze dne 9. 12. 2019, nebyla žalobci rozhodnutím žalovaného ze dne 26. 8. 2020 žalobci doplňková ochrana prodloužena.
8. Dne 24. 8. 2021 požádal žalobce opětovně o udělení mezinárodní ochrany. Ke své žádosti doplnil, že ve městě Kirkuk, odkud pochází, jsou různé politické strany i národnosti, sunnité, šíité, Arabové a Kurdové a všichni proti sobě bojují. Nově uvedl, že rodina žalobce se odstěhovala do Turecka. Kurdové z bývalého režimu byli hledáni, zopakoval, že mu bylo vyhrožováno Islámským státem.
9. Ve správním spise jsou založeny informace o zemi původu, ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Iráku. Konkrétně se jedná o Zprávu MZV USA ze dne 30. 3. 2021 o dodržování lidských práv v Iráku za rok 2020, dále Informace Evropského podpůrného azylového úřadu z října 2020 o bezpečnostní situaci v Iráku, dále Informace OAMP: Situace sunnitů ze dne 2. 11. 2021 a Situace etnických a náboženských menšin, Bezpečnostní situace a návraty ze dne 19. 3. 2021 a Informace OAMP o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti z 28. 7. 2021.
10. Dne 9. 11. 2021 byla žalobci dána možnost seznámit se s podklady rozhodnutí, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady rozhodnutí či vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich využití. Doplnění podkladů pro rozhodnutí nenavrhl, žádné další skutečnosti nebo nové informace nepřednesl. Pouze uvedl, že mu není jasné, proč mu jednou doplňkovou ochranu sebrali, když nepovažuje Irák za bezpečnou zemi, na místě, odkud pochází, je Islámský stát.
11. Následně dne 10. 11. 2021 rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím. Správní orgán zjistil, že žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany je již druhou v pořadí, provedl tedy srovnání tvrzení v nynější a v předchozí žádosti o mezinárodní ochranu a dospěl k závěru, že žalobce uvádí naprosto stejné motivy odchodu z vlasti a neochoty se vrátit do Iráku. Na základě shromážděných podkladů dospěl přitom žalovaný k závěru, že nedošlo k žádné změně v době od doby, kdy byla meritorně posuzována žádost žalobce, která by mohla představovat novou skutečnost ve smyslu § 11a odst. 1 písm. b) zákona o azylu.

Posouzení věci krajským soudem

12. Krajský soud předestílá, že ve věcech mezinárodní ochrany je povinen vycházet ze skutkového a právního stavu ke dni vydání svého rozsudku s ohledem na přímý účinek čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 (dále jen „procedurální směrnice“), zjistí-li, že v zemi původu žalobce mohlo dojít či došlo ke změně situace. S ohledem na to, že v Iráku dochází podle NSS ke zhoršování bezpečnostní situace

(viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2021, č. j. 6 Azs 390/2020-25, resp. ze dne 20. 9. 2021, č. j. 1 Azs 203/2021-34), zaměřil se krajský soud na posouzení, zda nedošlo v Iráku k takové zásadní změně situace v Iráku, která by mohla zakládat opodstatněnost opakované žádosti o mezinárodní ochranu, tedy, zda měla být žádost žalobce vyhodnocena jako přípustná ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu.

13. Krajský soud u ústního jednání dne 29. 3. 2022, doplnil dokazování níže vymezenými důkazy a po jejich vyhodnocení dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Nutno podotknout, že zcela podstatná zjištění pro účely nynějšího soudního přezkumu soud učinil ze Zprávy o dodržování lidských práv v Iráku za rok 2020, vydanou Ministerstvem zahraničních věcí USA ze dne 30. 3. 2021, která již byla podkladem pro rozhodnutí žalovaného. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný zcela nesprávně a nedostatečně vyhodnotil skutečnosti v této zprávě obsažené a v důsledku toho učinil ve výsledku nesprávné právní závěry.
14. Obecně se v citované zprávě uvádí, že mezi významné problémy v oblasti lidských práv patřily tyto jevy: *nezákonná či svévolná zabití, včetně mimosoudních zabití; násilná zmizení osob; mučení a případy krutého, nelidského a ponižujícího zacházení či trestání; drsné a životu nebezpečné podmínky ve věznicích a vazebních zařízeních; svévolné zatýkání a věznění; svévolné nebo nezákonné porušování soukromí; závažné omezování svobody projevu, tisku a internetu, včetně násilí vůči novinářům, pohrůžek násilím namířených proti novinářům, neoprávněného zatčení a stíhání novinářů, cenzury, blokování internetových stránek a existence zákonných ustanovení klasifikujících pomluvu jako trestný čin; podstatné porušování práv na pokojné shromažďování; legislativní omezování svobody pohybu žen; nucené návraty vnitřně vysídlených osob do lokalit, v nichž byly ohroženy na životě a v nichž byla ohrožena jejich svoboda; pohrůžky násilím namířené proti vnitřně vysídleným osobám a populaci navrátilců, kteří jsou považováni za jedince, kteří patřili do skupiny ISIS; všeobecně rozšířená korupce úředníků; nedostatečné vyšetřování a nedostatečné pohnání ke spravedlnosti za násilí spáchané na ženách; trestné činy obnášející násilí cílené na příslušníky etnických menšinových skupin; násilí cílené na lesbické, homosexuální, bisexuální, transgenderové či intersexuální osoby; klasifikace konsensuálního sexuálního chování mezi dospělými osobami stejného pohlaví jako trestného činu; omezování práv pracujících, včetně omezování možnosti zakládat nezávislé odborové svazy; diskriminace migrantů, žen a osob s postižením v zaměstnání; a nejhorší formy dětské práce.*
15. Dále se z uvedené zprávy podává, že navzdory snížení počtu členů skupiny ISIS, páchala tato skupina nadále závažné porušování lidských práv a ukrutnosti, včetně případů zabití sebevražděnými bombovými útoky a improvizovanými výbušnými zařízeními. Vláda pokračovala ve vyšetřování a stíhání na základě nařčení z porušení lidských práv a ze spáchání ukrutností připisovaných skupině ISIS a v některých případech veřejně oznámila odsouzení osob podezříváných z členství ve skupině ISIS podle protiteroristického zákona. Bezpečnostní situace v průběhu sledovaného roku zůstávala nestabilní v mnoha oblastech z důvodu občasných útoků prováděných skupinou ISIS a jejími přidruženými buňkami, sporadických bojů mezi Iráckými bezpečnostními silami (ISF) a baštami skupiny ISIS v odlehlých oblastech, přítomnosti miličních oddílů, jež nebyly plně pod kontrolou vlády a mezi něž patřily některé jednotky Lidových mobilizačních sil (PMF), a dále z důvodu násilí páchaného z náboženských, etnických a finančních pohnutek.
16. Z citované zprávy soud dále zjistil, že přestože ústava a zákony takové chování zakazují, nedefinují druhy chování, které představují mučení, a zákon poskytuje soudcům možnost rozhodovat se zcela volně podle svého uvážení, když posuzují, zda je doznání obžalovaného

přípustné, často bez ohledu na způsob, jakým bylo doznání získáno. Četné zprávy uvádějí, že pracovníci státních orgánů používali mučení a jiné kruté, nelidské nebo ponižující zacházení či trestání. Soudy běžně akceptovaly vynucená doznání jako důkaz, přičemž v některých případech týkajících se boje proti terorismu a skupiny ISIS byla tato doznání jediným zvažovaným důkazem. Stejně jako v předchozích letech se objevily věrohodné zprávy, že příslušníci vládních sil, včetně příslušníků Federální policie, Národní bezpečnostní služby (NSS) a Lidových mobilizačních sil (PMF), porušovali lidská práva osob a mučili osoby – zejména sunnitské Araby – při zatýkání a během pobytu ve vyšetřovací vazbě a po odsouzení. Osoby v minulosti vězněné, osoby v minulosti držené ve vazbě a mezinárodní lidskoprávní organizace zdokumentovaly případy mučení a jiného krutého, nelidského nebo ponižujícího zacházení či trestání v zařízeních provozovaných Ministerstvem vnitra a v menším rozsahu také ve vazebních zařízeních provozovaných Ministerstvem obrany. Lidskoprávní organizace uváděly, že zadržované osoby mučili pracovníci Ministerstva vnitra i Ministerstva obrany. UNAMI/OHCHR uvedly, že někteří zadržaní demonstranti byli při výslechu podrobeni různému špatnému zacházení, jež zahrnovalo kruté bití, elektrošoky, stříkání studené vody z hadice či koupání ve studené vodě, zavěšení ze stropu za paže a nohy, vyhrožování smrtí a vyhrožování jejich rodinám a také ponižující zacházení (například bylo na zadržené demonstranty močeno nebo byli fotografováni nahí). Ve stejné zprávě zpovídáné ženy popsaly, že byly zbity a bylo jim vyhrožováno znásilněním a sexuálním napadením. Jedna místní nevládní organizace v červnu přinesla zprávu, že ve vazebních zařízeních v provinciích Ninewa, Salah al-Din, Kirkuk, Anbar, Dhi Qar a Bagdád byly zaznamenány desítky případů mučení. Vládní úředníci a příslušníci bezpečnostních složek, včetně příslušníků Iráckých bezpečnostních sil, Federální policie, Lidových mobilizačních sil a některých jednotek vnitrostátních bezpečnostních složek Asaiysh regionální vlády Kurdistanu, se těšili faktické beztrestnosti.

17. Stranou pozornosti soud nemůže zůstat také zjištění, že podle citované zprávy navzdory své územní porážce v roce 2017 zůstávala skupina ISIS hlavním pachatelem porušování lidských práv a ukrutností. Zbývající bojovníci operovali ze spících buněk a v podobě zásahových týmů, které prováděly útoky odstřelovačů, přepady ze zálohy, únosy a atentáty namířené proti bezpečnostním složkám a komunitním představitelům. Toto porušování lidských práv bylo obzvláště zjevné v provinciích Anbar, Bagdád, Diyala, Kirkuk, Ninewa a Salah al-Din. Saad Muhammed, provinční velitel vojenských operací v provincii Salah al-Din, dne 25. července místním sdělovacím prostředkům řekl, že jeden oddíl skupiny ISIS zaútočil na dům vesnického starosty jménem Khudair Abbas al-Samarrai a zabil jej společně s pěti nejbližšími členy jeho rodiny.
18. Obdobně soud zjistil ze Zprávy OAMP MV ČR ze dne 17. 5. 2021 o bezpečnostní a politické situaci v zemi, že přestože ústava výslovně zakazuje mučení, zákony nedefinují jednání, které představuje mučení, a zákon dává soudcům plnou volnost při rozhodování o tom, zda je přiznání obžalovaného přípustné, často bez ohledu na způsob, jakým bylo získáno. Četné zprávy naznačovaly, že vládní úředníci používali mučení a jiné kruté, nelidské nebo ponižující zacházení nebo trestání. Soudy běžně přijímaly vynucené přiznání jako důkaz, což bylo v některých případech souvisejících s bojem proti terorismu tzv. Islámského státu (IS) jediným zvažovaným důkazem. Ochrana vůči mučení není v zemi dostatečná. Uvedená zpráva také konstatuje, že Teroristická skupina IS, která byla v Iráku oficiálně poražena počátkem prosince 2017, se přeorganizovala a je stále aktivní. Po prudkém poklesu útoků IS v Iráku v roce 2018 začala aktivita IS od druhé poloviny roku 2019 znovu narůstat a bojovníci IS tak představují pokračující hrozbu. Během roku 2020

zůstávala bezpečnostní situace v mnoha oblastech nestabilní nejen kvůli občasným útokům IS a jeho přidružených buněk, ale i z důvodu sporadických bojů mezi iráckými bezpečnostními silami (ISF) a IS v odlehlých oblastech a přítomnosti milicí, které nejsou plně pod kontrolou vlády, včetně některých jednotek PMF. Docházelo také k sektářskému, etnickému a finančně motivovanému násilí. Irák se stále častěji stává dějištěm konfrontací mezi Spojenými státy a Íránem. Napětí vyvrcholilo v lednu 2020, kdy při americkém raketovém útoku nedaleko Bagdádu zemřel vlivný iránský generál Kásém Solejmání. Bezpečnostní situace v Regionu iráckého Kurdistanu byla ovlivněna konfliktem mezi Tureckem a stranou PKK. Turecko spustilo proti kurdským skupinám novou vojenskou operaci na konci dubna 2021.

19. Pokud soud provedl další důkazy, z nichž ve svém rozhodnutí nevycházel, bylo to z důvodu, že z nich soud nezjistil takové skutečnosti, které by byly pro účely přezkumu napadeného rozhodnutí relevantní; resp. i kdyby k nim soud přihlédl, nemohlo by to vést k odlišnému rozhodnutí ve věci.
20. Podle § 11a odst. 1 zákona o azylu, podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které
 - a) nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a
 - b) svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.
21. Krajský soud po zvážení všech nově zjištěných skutečností dospěl k závěru, že žalobcova opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany měla být žalovaným posouzena jako přípustná, neboť se objevily (byly zjištěny) takové okolnosti (viz body [14] až [18] tohoto rozsudku) – které byly ze strany žalovaného pominuty či nesprávně vyhodnoceny - které zcela jednoznačně svědčí přinejmenším o tom, že by žalobci v případě návratu do země původu, zejména pak s přihlédnutím k jím tvrzenému azylovému příběhu, hrozila vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, tedy mučení či nelidské zacházení či trestání.
22. Rozhodl-li za uvedené situace žalovaný o zastavení řízení o žalobcově žádosti ve smyslu § 25 písm. i) ve spojení s § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, je nutné napadené rozhodnutí považovat za nezákonné.

Závěr a náklady řízení

23. Krajský soud tedy z uvedených důvodů napadené rozhodnutí pro nezákonnost zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, ve kterém tento bude vázán právním názorem uvedeným v tomto rozsudku ve smyslu § 78 odst. 5 s. ř. s. V dalším řízení tedy žalovaný posoudí žalobcovu žádost jako přípustnou a meritorně ji posoudí s přihlédnutím ke všemu, co vyšlo najevo v řízení před krajským soudem, resp. co vyjde najevo v průběhu dalšího řízení. Nezjistí-li přitom skutečnosti diametrálně odlišné, bude na místě, aby žalovaný postupoval přinejmenším podle § 14a odst. 1 a udělil žalobci doplňkovou ochranu z důvodů podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.

24. O náhradě nákladů řízení mezi žalobcem a žalovaným bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce byl v řízení procesně úspěšný a vzniklo mu tak vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Náklady žalobce tvoří:

Náklady právního zastoupení advokátem

- odměna advokáta za zastupování
v řízení ve výši 3 100 Kč / úkon při
těchto úkonech právní služby: § 7, § 9 odst. 4 písm.
d)
1) příprava a převzetí věci
2) sepis žaloby vyhl. č. 177/1996 Sb.
3) účast u jednání dne 29. 3. 2022 9 300 Kč
- paušální náhrada hotových výdajů
advokáta ve výši 300 Kč / úkon § 13 odst. 4
při shora uvedených úkonech právní vyhl. č. 177/1996 Sb. 900 Kč
pomoci

Celkem včetně DPH 21%

12 342
Kč

Soud uložil žalovanému zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení uvedenou částku, a to dle § 64 s. ř. s. ve spojení s § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších změn a doplnění k rukám advokáta, který žalobce v řízení zastupoval. Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a o. s. ř., týkající se nabytí právní moci rozhodnutí (srov. § 54 odst. 5 s. ř. s., § 159, § 160 odst. 1 o. s. ř.), uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je přípustná** kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 29. března 2022

JUDr. Petr Hlušík, Ph. D.

samosoudce